

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ

Developing the Guidelines to Enhance Teachers' Competencies for Managing Learning Experiences in Early Childhood Center under the Buengkan Province Local Government Organization

อนุชิต มโนรินทร์¹, ประสิทธิ์ ชุติชูเดช²
Anuchit Manorin¹, Prasit Chutichudet²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบประเมินประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Technology, Mahasarakham University

ผลการวิจัยพบว่าดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวน 5 ด้าน และ 20 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 4 ตัวบ่งชี้ 2) การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ตัวบ่งชี้ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ตัวบ่งชี้ 4) การใช้สื่อและนวัตกรรม 4 ตัวบ่งชี้ และ 5) การวัดและประเมินพัฒนาการ 4 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่าทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิเคราะห์ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คือ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ 4) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This purposes of this research were ; 1) to study factors and indicators of the teachers' competencies for managing learning experiences in early childhood center. 2) to study the current, desirable situations and, modes of teacher development. 3) to develop the guidelines for enhancing teachers' competencies. The research was designed into 3 phrases . Phrase 1 was to study factors and indicators of the teachers' competencies for managing learning experiences. Phrase 2 was to study the current and desirable situations and, modes of teacher development. Phrase 3 was to develop the guidelines for enhancing teachers' competencies. Sample in phrase 1 were 7 experts. Phrase 2 were 269 teachers by the stratified random sampling. Phrase 3 were 7 experts. The research instruments were the appropriateness evaluation form,the questionnaire with 5 rating scale and the appropriateness, possibility evaluation form. The data were analyzed by mean, percentage, standard deviation, and priority needs index.

The results of research were as followed:

1. The teachers' competencies for managing learning experiences in early childhood center consisted of 5 factors and 20 indicators. The factors were: 1) curriculum development including 4 indicators 2) designing learning experiences including 4 indicators 3) managing learning experiences including 4 indicators 4) utilizing media and innovation including 4 indicators, and 5) measuring and evaluating including 4 indicators. Both factors and indicators were evaluated at the highest level of appropriateness.

2. The current situations of the teachers' competencies for managing learning experiences as the whole and each factor were at the moderate level.

3. The development of the guidelines to enhance teachers' competencies for managing learning experiences The analysis of modified priority needs index were found the levels of needs to improve ranking from highest to the lowest as curriculum development, designing learning experiences, measuring and evaluating, managing learning experiences, and utilizing media and innovation. The evaluation of the guidelines to enhance teachers' competencies for managing learning experiences were at the highest level of appropriateness and feasibility.

Keywords: Developing the guidelines to enhance, teachers' competencies managing learning experiences, early childhood center

บทนำ

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานส่งเสริม สนับสนุน คือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นการดำเนินการตามแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ในการจัดการพัฒนาของชาติไปยังท้องถิ่นมากขึ้น ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ

วินัย และที่สำคัญคือมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547: 3-4)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 19,718 แห่ง มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 35,464 คน มีเด็กเล็กจำนวน 911,143 คน (ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น, 2556) คิดเป็นร้อยละ 15 ของเด็กเล็กที่มีอยู่ทั่วประเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขณะนี้ ได้แก่ สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคณะเด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้

อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเหล่านี้ในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพมีคุณภาพ และได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัยเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ในการส่งเสริมและพัฒนา เพราะเด็กถือเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต และตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2555-2557) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 8 ว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ระบุแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ 1. สร้างความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารท้องถิ่น 2. พัฒนาระบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเข้มแข็ง 3. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 4. พัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก 5. สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย 6. พัฒนาสาระการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก 7. พัฒนาระบบการวัดผลประเมินผล 8. ส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง 9. สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การพัฒนาเด็กเล็ก 10. มีมาตรการในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 11. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบคุณธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555: 7-8)

รายงานผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนา นโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวิชาการ ปัญหาหนึ่งได้แก่ การขาดแผนพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรที่ชัดเจน ขาดการแนะนำนิเทศช่วยเหลือ และติดตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลที่พบว่าการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา และที่มีอยู่มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาที่ควรดำเนินการ คือ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะครูและบุคลากรให้ชัดเจน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: 62) เช่นเดียวกับรายงานสภาการศึกษาที่ผ่านมาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งพัฒนากระบวนการเรียน และทรัพยากรเพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้พบจุดอ่อนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ คือ บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีสมรรถนะสูง หรือขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 24)

รายงานการศึกษาเกี่ยวกับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว้างขวางมากนัก ทั้งในมิติความกว้างของ

เนื้อหาหรือขอบเขตเชิงเนื้อหา เช่น ประเภทของสมรรถนะ หรือการประเมินสมรรถนะตามตัวแบบที่หลากหลาย รวมทั้งความกว้างในเชิงขอบข่ายประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา กับอีกแง่หนึ่งคือมิติของความลึกในแง่การเจาะจงศึกษาประเภทของสมรรถนะที่สนใจ ทำการศึกษา โดยพบว่าไม่มากนักทั้งในงานวิจัยระดับวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ (ชัชวาลย์ ทัดศิวัช, 2554: 26) ซึ่งการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันดังที่กล่าวมานั้นโดยมากจะมุ่งศึกษาสภาพปัญหา ทักษะคติ ความพึงพอใจ และความต้องการของครู แต่ยังขาดการศึกษาในด้านการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญและทำการศึกษาในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2) ; กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 35) ; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556: 27) ; สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ (2554: 17-18) ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 18-19) ; เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 52) ได้องค์ประกอบสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นระยะ ดังนี้

2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 896 คน

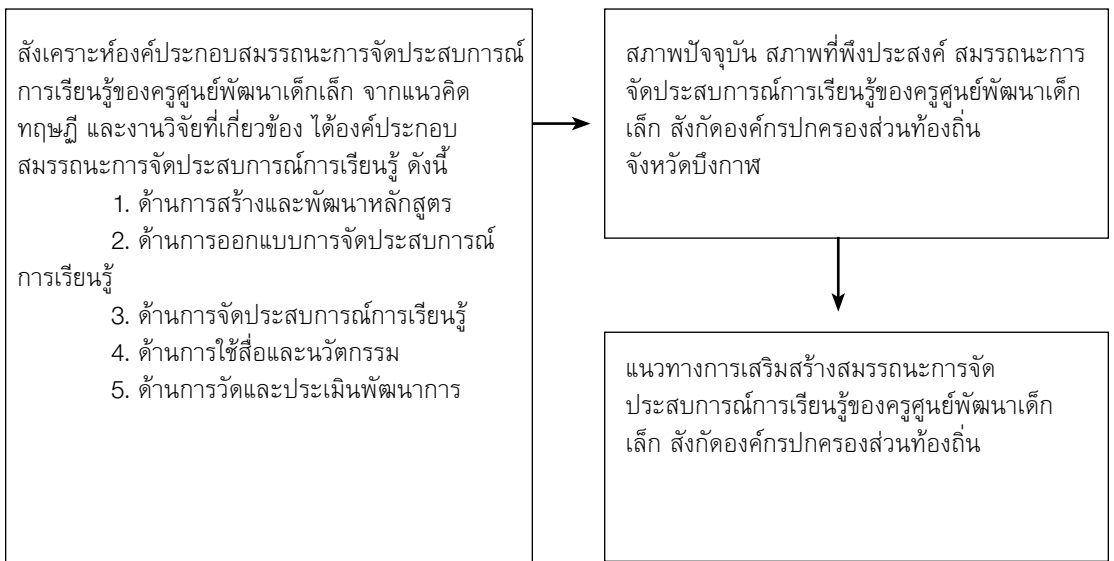
2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 269 คน แยกเป็นผู้บริหาร 59 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 201 คน การสุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling technique) ตามอำเภอ ให้ครอบคลุมทั้ง 8 อำเภอ แล้วเทียบอัตราส่วนร้อยละเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2.3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินแนวทาง โดยประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2. ด้านการออกแบบการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ 3. ด้านการจัดการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ 4. ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม 5. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2) ; กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 35) ; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) ; สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ (2554: 17-18) ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 18-19) ; เยาวพา เดชะคุปต์ (2542)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ

ภาพที่ 2 ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่ได้

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวน 5 ด้าน และ 20 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 4 ตัวบ่งชี้ 2) การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ตัวบ่งชี้ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 ตัวบ่งชี้ 4) การใช้สื่อและนวัตกรรม 4 ตัวบ่งชี้ และ 5) การวัดและประเมินพัฒนาการ 4 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิเคราะห์หัตถ์ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คือ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ 4) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม มี 4 ตัวบ่งชี้ และ ด้านการวัดและการประเมินพัฒนาการ มี 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 ด้าน นับว่ามีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กในช่วง อายุ 2- 5 ปี เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และสติปัญญาและความสามารถของเด็ก ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553: 16-17) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากรของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด จัดทำแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน และจัดให้มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2553: 2) ได้พัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้ของครูไทย และได้กล่าวถึงสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและครูที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องมีความสามารถหรือทักษะในการจัดการเรียนการสอน คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันเพียงแค่วัยของผู้เรียนเท่านั้น

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ที่งานวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมองว่าการสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ไม่ค่อยมีความสำคัญสำหรับเด็ก ประกอบกับครูผู้ดูแลเด็กบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2546 ให้เป็นหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองเสาร์ สุริยันต์ (2557: 84-85) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม พบว่าครูผู้

ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรปฐมวัย องค์ประกอบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์ วิธีการดำเนินกิจกรรม การใช้สื่อและด้านการวัดและการประเมินผล สอดคล้องกับ ดวงสมร นาธิเลิศ (2556: 76-78) ได้วิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่าปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง มีปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2546 ด้านทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านเจตคติวิชาชีพครูระดับปฐมวัย เนื่องจาก ผู้ดูแลเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2546 เพราะผู้ดูแลเด็กบางส่วน ยังไม่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเอกการศึกษาปฐมวัยโดยตรง

การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่งานวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความต้องการที่จะเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ชานนท์ เศรษฐแสงศรี (2555: 174-182) ได้ศึกษาระบบการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้ประกอบวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นสมรรถนะใน

การพัฒนาจำนวน 8 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการประมวลรายวิชามาทำแผนการจัดการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะการเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล 5) สมรรถนะการวัดและประเมินผลได้ตามสภาพเป็นจริง 6) สมรรถนะการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร 7) สมรรถนะการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และ 8) สมรรถนะการทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชฎาภรณ์ ่องอาจ (2555) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเล็กในการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลหนองกุงศรี อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาในการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย คุณภาพการสอนของครูใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการสรุปบทเรียน และด้านการประเมินผล การเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้มีความต้องการพัฒนาในการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก และสามารถนำแผนการจัดการจัดการ

เรียนรู้ไปจัดการกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การสร้างและพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นอย่างดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจึงต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการอบรมสัมมนาเพิ่มสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร อย่างน้อยปีละ 2 ครั้งด้วยวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะที่หลากหลาย เช่น การสังเกตการสอนครูต้นแบบ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม การนิเทศโดยเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ธีระพงศ์ บุญอึ้ง, 2547: 14) ได้สรุปวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้คือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเป็นรายบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การส่งไปอบรมหรือศึกษาต่อ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา เป็นหมู่คณะในโรงเรียน จัดให้มีการไปศึกษาดูงานหรือแลกเปลี่ยนบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องวางแผนในการติดต่อประสานงานเพื่อเชิญวิทยากรจากสถาบันการศึกษาของรัฐ เอกชน หรือผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มาให้คำแนะนำวิธีการวิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตร การออกแบบ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวิเคราะห์ มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ร่วมกัน ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กทุกแห่งที่มีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ได้มี การนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ภายในศูนย์ของตนก่อนเปิดภาคเรียน การจัดการ สัมมนาให้เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับ อำเภอ ระดับจังหวัด ได้มีโอกาสนำผลการพัฒนา หลักสูตร หน่วยการจัดประสบการณ์ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การศึกษาดูงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และได้รับการยอมรับ ด้านการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ ประถมวัน ศรีบุญเรือง (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อ พัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองกุง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการนำกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร ส่งผลให้ครูสามารถแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์ ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม และร่วมกิจกรรม ทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่าง เหมาะสมและมีความรู้ความเข้าใจร้อยละ 92.62

3.2 ด้านการออกแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการ ศึกษาจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้และแนวทาง ด้านการออกแบบจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6

กิจกรรม พร้อมทั้งตัวอย่างประกอบของแต่ละ กิจกรรม นอกจากนี้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้อง นำตัวอย่างการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ที่ดีมาศึกษาและร่วมมือกันเพื่อนำหน่วยการจัด ประสบการณ์ มาออกแบบและพัฒนาแผนการจัด ประสบการณ์ประจำวันให้ครอบคลุมกิจกรรม 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริม ประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรม เกมการศึกษา ก่อนการเปิดภาคเรียน และเชิญ วิทยากรหรือครูแกนนำที่มีความเชี่ยวชาญมาเินเทศ แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแผน สอดคล้องกับ ทองเสาร์ สุริ ยันต์ (2557: 84-85) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา ครูผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในองค์การบริหาร ส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัด มหาสารคาม พบว่าครูผู้ดูแลเด็กต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจ ให้สามารถจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้มีความมั่นใจ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ชี้แนะด้านการจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาตนเองด้าน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ได้และจากผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้วยการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูผู้ดูแลเด็กมีผลคะแนน จากแบบทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เฉลี่ย 11.17 และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ คะแนนเฉลี่ย 25.17 มีคะแนนพัฒนาสูงจากเดิม เฉลี่ย 14.00 แสดงถึงความรู้ความเข้าใจของครูผู้ ดูแลเด็ก ภายหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและผล การประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ ครูผู้ดูแลเด็กสร้างขึ้นโดยภาพรวม ครูผู้ดูแลเด็กมี ระดับคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ในระดับมาก

3.3 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นวิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ประสบการณ์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553:37) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็กกิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป สอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีติติก (2532: 118 - 119) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบันและเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน ให้เจริญก้าวหน้าไปเท่าที่ความสามารถจะอำนวย โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคลในทางปฏิบัติการสอนงาน พาไปสังเกตการณ์การทำงานบางโอกาส ส่งไปศึกษาดูงาน จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม ส่งเข้าประชุมเรื่องเกี่ยวกับงาน จัดหา

เอกสารทางวิชาการให้เพียงพอ จัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานให้พอใช้ ให้มีการปรึกษาก่อนเปิดโรงเรียน การนิเทศของผู้บริหาร เป็นต้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการนิเทศแบบเพื่อนร่วมงาน โดยการหมุนเวียนเข้าสังเกตการจัดประสบการณ์และนำผลจากการสังเกตมาประชุมเพื่อสะท้อนผลการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป สอดคล้องกับ พิรดา บรรพจันทร์ (2555: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลห้วยน้ำใหญ่ อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย การศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จาก การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า จากการศึกษาดูงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ครูผู้ดูแลเด็กตระหนักในความจำเป็นต่อการพัฒนา และได้แนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรม การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตน สำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 61.42 เป็นร้อยละ 88.09 หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และจากการนิเทศแบบให้คำชี้แนะพบว่าครูผู้ดูแลเด็กที่เป็นผู้ร่วม

วิจัยสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้แล้วหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการนิเทศการจัดกิจกรรมประจำวันและกิจกรรมของครูภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.4 ด้านการใช้สื่อและนวัตกรรม สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เรียนนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่ายเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีอุปกรณ์การเล่นพัฒนาการที่มีคุณภาพ มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น เครื่องเล่นสนาม เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ หุ่นมือ ภาพประกอบการศึกษา เป็นต้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Kibele (2007: unpagged) ได้ศึกษาทัศนคติของเด็กปฐมวัย พบว่า การเล่นของเล่นและสิ่งของต่างๆ เป็นส่วนสำคัญมากในการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันทุกวันของเด็ก การเล่นของเล่นทำหน้าที่เป็นกุญแจสำคัญในการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ความหมายของโลก และสถานที่ที่อยู่ของพวกเขา นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตสื่อที่หลากหลายสำหรับเด็ก ตลอดจน

เครือข่ายผู้ปกครองแสวงหาและขอรับบริจาค เครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กจากครอบครัวที่บุตรหลานเติบโตและเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว ผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของพัฒนาการเด็กเล็ก โดยร่วมกันระดมทุนเพื่อสนับสนุนสื่อประเภทต่างๆ สำหรับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำไปใช้ประโยชน์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อจากวัสดุท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก จัดให้มีการนิเทศสมรรถนะของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมประจำวัน ทั้ง 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

3.5 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ การวัดและการประเมินพัฒนาการนั้นถือได้ว่าเป็นผลของการจัดการเรียนรู้ของครูว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 43) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กใน แต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการโดยยึดหลัก ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการ

หลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเทคนิค วิธีการ และการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเล็ก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องศึกษาวิธีการวัดและประเมินพัฒนาการจากครูต้นแบบในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ทวีศักดิ์ บังคม (2550: 51) ได้กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลการเรียน การสอนนั้นจะต้องสามารถวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเทียบเคียงกับคุณภาพที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอย่างชัดเจนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา มานิเทศให้ความช่วยเหลือครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านเทคนิค วิธีการ และการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินพัฒนาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรวางกรอบนโยบายและแผน เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และติดตามผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ครู โดยการให้โอกาส และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ในการพัฒนาด้านการศึกษา และควรมีการนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปทดลองใช้ในระดับพื้นที่เพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

1.3 กองการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงและใกล้ชิดกับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด ต้องเป็นพี่เลี้ยงให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และเป็นแรงสนับสนุนช่วยผลักดันการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัยและมีความพร้อมสำหรับการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของแต่ละพื้นที่

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาผลของการ
ใช้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็ก เพื่อประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ
ของครู

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2555 - 2557)*. กรุงเทพฯ: ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กิติมา ปรีดีลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- ชานนท์ เศรษฐแสงศรี. (2555). *ระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัชวาลย์ ทัดศิวิช. (2554). *สมรรถนะกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์: แนวคิดและบริบท*. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2558, จาก http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=1288andpageid=12andread=trueandcount=true.
- ดวงสมร นาธิเลิศ. (2556). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก องค์กรการบริหารส่วนตำบลเวียงอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทองเสาร์ สุริยันต์. (2557). *การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทวีศักดิ์ บังคม. (2550). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชฎาภรณ์ งามอจ. (2555). *การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลหนองกุงศรี อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ประทุมวัน ศรีบุญเรือง. (2557). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุง อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พีรดา บรรพจันทร์. (2555). *การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น. (2556). *สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่นโรงเรียนสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปีการศึกษา 2555*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัย วิถีวิทยาการประเมินความสำเร็จของ การศึกษาเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานผลการวิจัย เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ. (2554). *มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ.
- Kibele, Alice. (2007). At pay with meaning: Toys and other favorite objects in the everyday lives of young children. *Dissertation Abstracts and International*, 67(10): unpagued ; April.